

Vi föreslår att Dunkern-området med sjön i centrum bör få status som värdefullt område (värdetrakt) enligt nedan synpunkter.

Handlingsplanen för grön infrastruktur är en bra informationskrift som åtgärdsprogram och som också väcker intresse för bevarande av miljön. Vårt lokala naturområde är sjöarna Dunkern och Misteln med tillrinnande vattendrag i Flen och Gnesta kommuner.

Till skillnad från markområdena kring sjöarna verkar Dunkern och Misteln vara begränsat undersökta. Vissa utredningar har gjorts men efter våra efterforskningar verkar det saknas mycket information för att få en helhetsbild av sjöarnas status, framför allt ur limnologisk synpunkt. (Misteln verkar ha högre prioritet än Dunkern vad gäller undersökningar!) Dunkern och Misteln har någon gång beskrivits som intressanta ur biologisk resp limnologisk synpunkt. I *Handlingsplanen* (sid 79, fig 35) redovisas Dunkern (med Skundern och Rölån/Vadsbroån) som vatten med övergödningproblem. I fig 25, sid 66, redovisas Dunkern och Misteln som särskilt värdefulla vatten enl Naturvårdsverket (2005). Området Misteln-Ånhammar-Dunkern är klassat som riksintresse för naturvård (enligt Registerblad 2000-02-07) och Dunkern omskrivs som en biologiskt mångformig sjö med en hög biologisk funktion. Både Misteln och Dunkern är klassade som relativt opåverkade klarvattensjöar. Sjöarna med mellanliggande Järnaån ligger i omedelbar anslutning till Natura 2000-området Ånhammarsnäset.

Hela det natursköna området kring Dunkern-Misteln är lågt exploaterat och synnerligen värdefullt för friluftsliv, fiske, bad, fågelskådning mm. Dunkern är av stor betydelse för den lokala populationen av storlom som häckar i närområdet. Ibland kan så många som 40-50 st finnas på sjön. Att många storlommar finns i en sjö indikerar att sjön, ur deras synpunkt, är av mycket god status med klart vatten och fiskrik. Även andra intressanta fågelarter finns i området.

Som deltagare i EU-projektet GroundTruth 2.0, i Sverige genom VattenFokus, har vi under snart ett år översiktligt undersökt vattendragen till Dunkern och Misteln med avseende på halter av fosfor och kväve. Vårt intresse för vattenområdet har därmed ökat, då vi blivit än mer medvetna om att Dunkern har övergödningproblem, huvudsakligen i dess västra del.

Intresset har också fokuserats på vad som finns under ytan i den 40 m djupa Dunkern. Det fiskas i sjön men ingen vet hur fisksamhället egentligen ser ut. Fiskarter som gös, sik och siklöja har införts tidigare – finns de kvar? Kunskap om fisksamhällets sammansättning och struktur är av stor betydelse för att notera och tolka förändringar i en sjö. Enligt uppgift finns det glacialrelikta kräftdjuret *Mysis relicta s. l.* Finns det andra relikta arter på botten? Hur ser bottenfaunan ut? Hur är det med vattenkvalitén i olika delar av sjön? Kan övergödningen åtgärdas? Vilka effekter har övergödningen på fiske och annat djurliv? Hur ser effekterna av övergödningen ut i djupdelen? Hur påverkar Dunkerns vattenkvalité nerströms liggande vattendrag?

Övergödning av sjöar och vattendrag är ett mycket stort problem, som noggrant bör finnas under luppen för utökad översyn och kontroll. I det huvudsakliga tillrinningsområdet, i västra delen av Dunkern, finns möjlighet att anlägga någon typ av våtmark för att bromsa tillförsel av fosfor och kväve till sjön. Det kan då även få andra positiva effekter som nytt växt- och djurliv samt ev lek område för fiskar.

I Länsstyrelsens rapport Nr 2009:3, *Naturvärdesbedömning av sjöarna Misteln, Dunkern.../* sägs sjöarna ha "så ovanligt höga naturvärden under ytan att de kanske borde få något områdesskydd." Med allt det positiva som skrivits om Dunkern bör sjön graderas upp och därmed inventeras för biologisk mångfald och vattenkvalité. Grundläggande limnologisk undersökning bör genomföras (provfiske, vattenkemi, bottenfauna, mm). Det kanske finns okända naturvärden, som skulle kunna höja sjöns status av skyddsvärd värdetrakt, och för att säkerställa att vi inte förlorar t ex rödlistade eller hotade arter bör en inventering utföras snarast. Enligt EU:s vattendirektiv får ett vatten inte bli sämre, och utan åtgärder för Dunkern blir sjön inte bättre, snarare tvärtom. Skydd av limniska miljöer är självklart av fundamental betydelse för livsbetingelserna i såväl nutid som framtid.

För Föreningen Dunkers och Gryts väl, c/o Sven-Erik Ekbäck, Dunkershall, 642 96 MALMKÖPING
För Vattenfokus – Grupp Dunkern, c/o Carl-Åke Lindsten, Dunkers-Ökna, Björstorp, 642 96 MALMKÖPING
pond@telia.com

2018-09-27

Carl-Åke Lindsten/

Hans Rudengren